

Faktaark 2 Transport og løft av not

En stor andel av rømming av oppdrettsfisk er et resultat av riving av not under håndtering. En årsak til dette kan være at nota blir påført en belastning utover det som den er designet for å tåle. Faktaarket omhandler prosedyrer for levering fra produsent, internlagring, utsetting, opplining (f.eks. i forbindelse med overlining av fisk) og løfting ut av sjøen for reparasjon og vedlikehold.

Planleggingsmøte

- Det skal utpekes en arbeidsleder for arbeidsoppgaven. Arbeidsleder er ansvarlig for koordinering og korrekt utførelse av prosedyrer.
- Arbeidsleder er pliktig til å sette seg inn i de rådende strøm og vindforhold, og må være kvalifisert til å ta riktige avgjørelser ved krisesituasjoner.
- Arbeidsleder skal gå gjennom de aktuelle prosedyrer for arbeidsoppgaven med samtlige impliserte arbeidere. Prosedyrene skal finnes i anleggets kvalitetshåndbok.
- Arbeidsleder foretar en arbeidsfordeling og kontrollerer at samtlige har tilstrekkelig kompetanse for det oppdraget de settes til.
- Arbeidsgruppen avklarer eventuelt utstysbehov og logistikk i forhold til dette.

Transport

- Kontroller emballasjen for hull og skader ved mottak. Dersom skader oppdages skal det straks rapporteres til transportør og leverandør.
- Dersom det oppdages skade på emballasjen må nota kontrolleres omgående. Ved hull i emballasjen settes det merke på notlinet på innsida av hullet for å lette arbeidet med å undersøke nota for skader.
- Interntransport skal foregå med egnet og godkjent redskap. Nota må ikke under noen omstendigheter slepes langs underlaget.
- Fartøy som benyttes ved utsetting av not må være forberedt ved at kilder for riving, som utstikkende bolter og kanter, er fjernet eller avrundet. Spesielt karmen til dekksluke og rekka til båten.

Lagring

- Notposen skal transporteres og lagres i originale sekker eller kasser/kar.
- Lagring på pall uten supplerende emballasje medfører unødvendig slitasje og bør unngås.
- Lagring skal foregå mørkt, tørt og beskyttet for skadedyr.

Utsetting

- Nota klargjøres med loddtau og håvtau.
- Nota løftes ombord båt og i flytekrage med stropper innfestet i notas løfteringer. Disse er innsydd i sidetau som fortsetter i krysstau. Resultat av feil løfting sees på bildene1 til 4.
- Et tau festes inn i ringer eller tauløkker på hovedtau hvor sidetau med krysstau er innfestet. Dette brukes for å hale nota over flytekragen.
- Nota settes forsiktig ut på en slik måte at straumen hjelper den over flytekragen. Se til at området hvor nota settes ut ikke har utstikkende bolter el.lign. som kan føre til riving. En presenning som legges over flytekragen kan redusere faren for dette.
- Fest inn hovedtauet til flytekragen på samtlige sidetau og på to eller tre plasser mellom disse, avhengig av notas størrelse. Hensikten med jevn innfesting er å forhindre at nota blir liggende permanent mot indre flytering og skades av gnag.
- Bunnloddet under håven festes inn ved å trekke opp notspissen på utsida ved hjelp av håvtauet.
- Håven festes ved å trekke opp håvtauet tilstrekkelig innvendig.
- Nota utspiles ved å sette lodd i loddtauene. Eksempel på innfesting av lodd er vist i tegning 1. Senk loddene langsomt ned for å unngå riving eller maskebrudd. Vent til straumen snur dersom nota ligger utover området hvor loddet skal senkes.

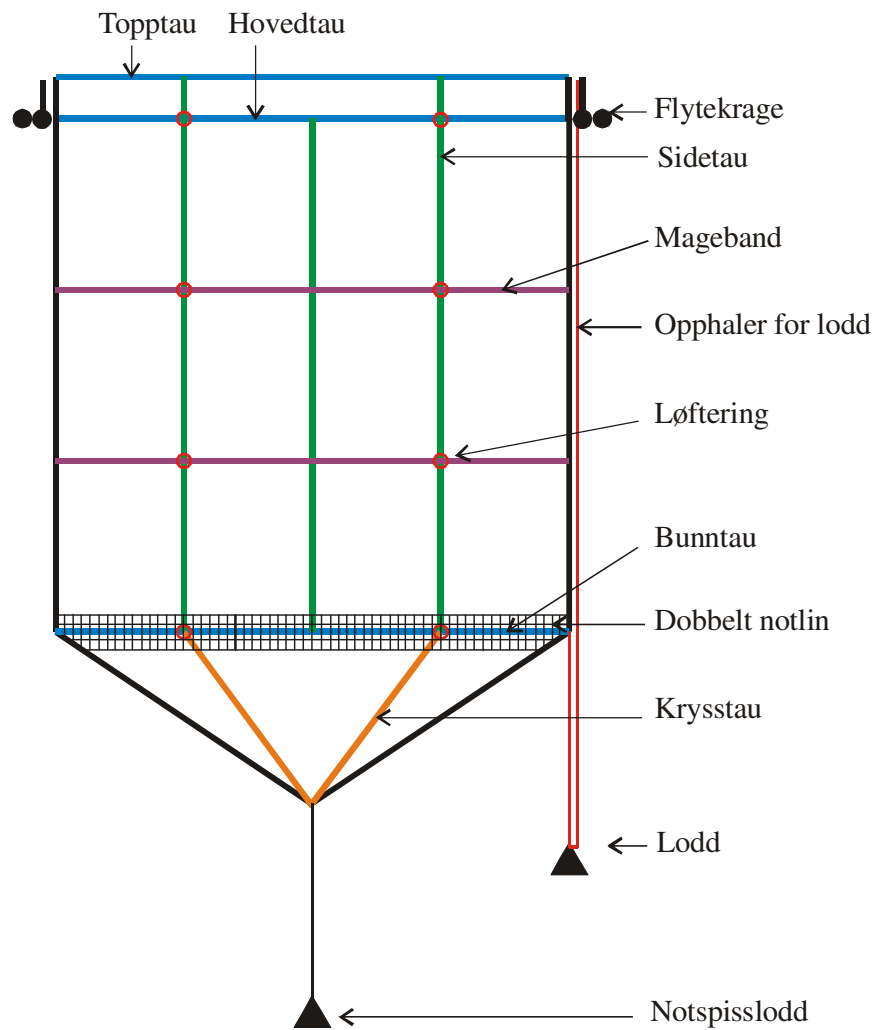
Opplining

- Før opplining løftes notspissloddet ved at håven løftes eller egen opphaler benyttes.
- Ved opplining av nota skal den først avlastes ved at loddene heves til ønsket dybde.
- Nota skal kun løftes etter ringer eller løkker som er festet i sidetau forbundet med krysstau. Resultat av feil løfting sees på bildene1 til 4.
- Løft nota i flere omganger til ønsket dybde er oppnådd for å unngå overbelastning.
- Nota bør løftes i en jevn bevegelse for å unngå overbelastning. Rykkbelastning vil kunne resultere i riving av notlin.
- Notlinet lines opp etterhvert som nota løftes, og henges på kroker på rekkverket.
- Opplinkrokene må benyttes med varsomhet da de lett sørger for maskebrudd. Ta tak med samtlige klør på krokene for å fordele belastningen.

Løft av not ut av sjøen

- Ved løfting ut av sjøen må ALLE lodd fjernes på forhånd.
- Loddene må derfor være innfestet på en slik måte at disse kan fjernes eller vekta kan avlastes før opphaling av nota.
- Nota løftes etter løkker/ringer i sidetau som fortsetter som krysstau. Den må ikke løftes etter de øvrige sidetauene.
- Dersom det ikke står fisk i nota kan den løftes ved at det slås stropper rindt hele nota, for så å løfte den etappevis. Nye stropper festes inn rundt nota etterhvert som den kommer ut av vannet.
- Nota skal ikke under noen omstendigheter løftes etter stropper innfestet i notlinet.

- Hev nota i en jevn bevegelse og unngå rykk som kan påføre nota trekkskader. Husk at de fleste kraner har en løftekraft som enkelt kan rive nota.
- Disse må dekkes til før nota løftes ombord båten.
- Enkelte flytekra­ger har klammer med skarpe kanter (stoppere og foringer mellom klammer).

Tegning 1 Prinsippskisse for oppdrettsnot. Her er loddet festet slik at avstanden fra bunntauet til loddet er halve notas dybde. Dermed kan loddet heves til halve notas dybde uten at bunntauet heves. Ved opplining kan så kunne løftes helt til overflaten uten at loddene gir noen belastning.

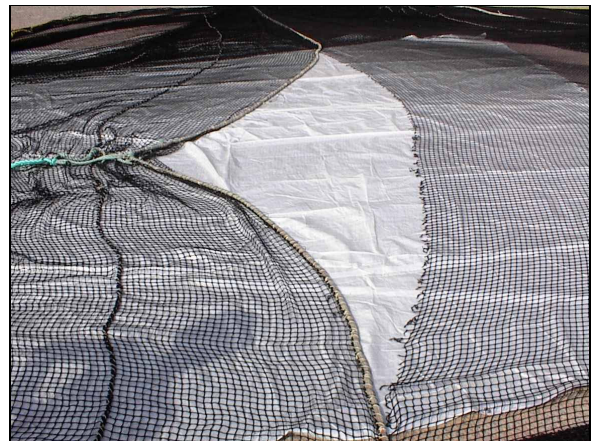
Bilde 1 Sidetau (lysegrønt) som trekkes oppover mot hovedtau.

Bilde 3 Vi ser at maskene i notlinet begynner å sprekke grunnet påstanden fra sidetau

Bilde 2 Sidetauet trekkes opp, og vi ser at notlinet i bunnen strammes.

Bilde 4 Påstanden fra sidetauet gjør at hele bunnen rives fra bunntauet.